

Çocuğunuzun ilave ihtiyaçları olduğunda
Türkçe (aslı İngilizce)

Çocuğunuzun ilave ihtiyaçları olduğunda

Engellilik veya nadir görülen hastalıklar gibi;
özel sağlık sorunu olan bir çocuğa bakmakta
olan ebeveynler için kılavuz

Sözlü çeviri ve tercüme hizmetleri

Contact a Family adlı kuruluşumuz, ilk dili İngilizce olmayan ailelerin ihtiyaçlarını karşılamayı vaat etmektedir. Bizler verdiğimiz hizmetleri sürekli olarak gözden geçirip, değerlendirerek bu taahhütü yerine getirmeyi güvence altına almaya ve hizmetlerimizi daha da geliştirmenin yollarını bulmaya çalışmaktayız.

Telefonla yardım hattı servisimizin, Language Line adındaki bir sözlü çeviri hizmetine doğrudan erişimi vardır. Bu demektir ki, sizin için 100 den fazla lisandan, istediğiniz herhangi birinde konuşabileceğiniz bir Ebeveyn Danışmanı ayarlayabiliriz. Yapmanız gereken sadece 0808 808 3555 numarayı çevirerek bizi aramanız, tercih ettiğiniz dili söyleyerek telefon numaranızı bırakmanızdır. Bir kaç dakika içinde, bir sözlü çevirmen sizi geri arayacaktır. Telefonla yardım hattımızın aynı zamanda bir mesaj telefonuna erişimi de bulunmaktadır. Bunun için 0808 808 3556 numarayı çevirmeniz yeterlidir.

Şu anda aşağıdaki dillerde hazırlanmış genel broşürümüz mevcuttur :

İngilizce, Gujarati dili, Hintçe, Punjabi dili ve Urduca

Vergi indirim bilgilerini içeren dokümanlarımızın ise, aşağıdaki dillerle hazırlanmıştır:

Arapça, Farsça, Mandarin (Çince), Somali dili ve Urduca. Yakın zamanda Polonya dili olan Lehçe' de de hazırlanacaktır.

Bu broşürler, telefonla yardım hattımızdan veya aşağıda adresiverilen web sitemizden talep edilebilir :

<http://www.cafamily.org.uk/translations.html/>

Tersi bildirilmediği takdirde, bize ait diğer tüm yayınlar halen; sadece İngilizce dilindedir.

Çocuğunuzun ilave ihtiyaçları olduğunda

İçindekiler

Giriş

Sosyal Hizmetler

Kısa süreli molalar

Sağlık

Nadir görülen Bozukluklar

Çocuk bakımı

Eğitim

Yardımlar

Oyun, Boş vakit uğraşları ve eğlence

Diğer aile üyeleri

Gönüllü organizasyonları ve Destek Grupları

Faydalı Adresler

Engellilik veya nadir görülen hastalıklar gibi; özel sağlık sorunu olan bir çocuğa bakmakta olan ebeveynler için kılavuz

'Çocuğunuzun ilave ihtiyaçları olduğunda' Contact a Family ve Carers UK adlı kuruluşların ortak yayınladığı 'Çocuğunuz için bakım' adlı basılı dokümanın güncellenmiş bir versiyonudur. Contact a Family, orijinal metnin bazı kısımlarının burada tekrar basılmasına izin verdiği için, Carers UK 'e müteşekkirdir. Ayrıca özgün yazar Sheila White ile editör Annie Jackson 'a da yarattıkları eser için şükranlarını sunmaktadır.

Jesslyn Parkes, Mark Robertson ve Una Summerson'ın katkılarıyla, Yvonne McGahren ve Juliette Carter tarafından yayına hazırlanmıştır.

İngilizce dilinde okumayı tercih etmiyor, ancak konuşmaları anlıyorsanız; bu kılavuzun İngilizce dilinde teyp kasetini veya CD 'ye kaydedilmiş bir kopyasını, ücretsiz olarak telefonla yardım hattımızdan talep edebilirsiniz.

Tescilli Yardım Derneği No. 284912.

Şirket Tescil No. 1633333.

KDV Tescil No. GB 749 3846 82

Ofislerimiz

Birleşik Krallık (UK) içinde yer alan bütün ofislerimizle ilgili bilgiler, arka sayfada yer almaktadır.

Giriş

'Hastaneden çıktığımızda allak bullak olmuştuk ve kendimizi yapayalnız hissediyorduk. Danışmanla konuşmak için iki hafta beklememiz gerekiyordu. Bu iki hafta bize hiç bitmeyecekmiş gibi geldi; daha fazla bilgi edinmek için hemen internete girdik ve kendimizi tam bir dehşet tablosu içinde bulduk. Sonuçta nadir görülen bir bozukluğu olan çocuğunuzla uğraşırken bir başınıza kalıyorsunuz. Sanırım benim de yas tuttuğum bir dönem oldu; sahip olduğunuzu düşündüğünüz çocuk için de, sahip olmak istediğiniz çocuk için de yas tutuyorsunuz.'

Ebeveyn (anne veyababa)

'Arkadaşlarım da, yakınlarım da bana ağlayacak bir omuz sunmak için adeta sıraya girdiler; ama benim gerçek arzum, benimle aynı durumda olan biriyle tanışmaktı. Bu isteğimi ziyaretçi sağlık görevlisine ilettiğimde, bana şöyle cevap verdi: 'Oh, canım hayır ! Senin gibi olan başka biri yok .'

Ebeveyn

Yukarıda anlatılan deneyimler, çocuğunuzun bir engeli (sakatlığı) olduğunu öğrenmenin çok güç ve allak bulak edici bir deneyim olabileceğini göstermektedir. Ebeveynlerin ve bakıcıların desteğe, bilgiye ve öğütlere ihtiyacı vardır ve bunların hepsi onların özgün ihtiyaçlarına göre kişiselleştirilmelidir. Eğer siz de benzer bir durumdaysanız, özellikle de çocuğunuzun bir engeli olduğunu ilk kez teşhis edildiğinde; bilgi, öğüt ve duygusal destek almak için nereye gideceğinizi bilemeyebilirsiniz. Bir dizi karmaşık duyguyla başa çıkmak zorunda kalabilir; bir yandan da ebeveyn olmanın getirdiği fiziksel talepleri sürekli olarak yerine getirmekten yorgun düşebilirsiniz. Ancak bir yerlerde, sizin hiç bilemediğiniz bir dizi destek, sizi bekliyor olabilir.

Bu kitapçığın amacı, alabileceğiniz yardım türleri ve temas kurabileceğiniz uzmanlar konusunda size bilgi vermektir. Bu uzmanlar (örneğin, sosyal hizmet uzmanları, aile hekiminiz (GP), hemşire, ziyaretçi sağlık görevlisi, öğretmenler ve çocuğunuzun okulundaki uzman yardımcılar) size daha ileri yardım sağlayabilirler veya çocuğunuz büyüdükçe ihtiyaç duyacağınız, farklı konularda destek verebilirler.

Kitapçığın sonunda daha ileri yardım alabileceğiniz organizasyonların listesi yer almaktadır. Bu organizasyonlar ailenizin ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş tavsiyelerde bulunabilirler. Sunulan hizmetlerin ve yasal mevzuatın Galler (*Wales*), Kuzey İrlanda (*Northern Ireland*) ve İskoçya'da (*Scotland*) farklılıklar taşıdığını göreceksiniz. İlave bilgi edinmek isterseniz, yerel Contact a Family ofisiyle temas kurunuz.

Aşağıdaki liste, size yardımcı olmak ve destek sağlamak için kimlerin, neler yapabileceği konusunda yardımcı olacaktır.

Sosyal Hizmetler Departmanı (*Social Services Department*)

Bu departman, Galler ve İngiltere'deki (*Wales and England*) yerel idarenin (*local authority*) bir birimidir. İskoçya'da (*Scotland*) bu birime, Sosyal İşler Departmanı (*Social Work Department*) denir. Kuzey İrlanda'da (*Northern Ireland*) ise Sağlık ve Sosyal Hizmetler Vakfı (*Health and Social Services Trust*) adı verilir. Bazı yerel idarelerde bu departman başka departmanlarla; örneğin Sosyal Hizmetler ve Eğitim Departmanı (*Social Services and Education Department*) ile bağlantılı olabilir ve Kamu Hizmetleri (*Community Services*) gibi bir isme sahip olabilir.

Sosyal Hizmetler, çocuğunuza ve aile olarak size; pratik yardım ve destek sağlayabilir. Sosyal hizmetler, kısa mola, çocuk yuvası, yardım cihazları ve araç-gereçler, evde yardım gibi servisleri temin edebilir. Yerel idarelerin çoğu, özel bir Engelli Çocuk Ekibi'ne sahiptir.

Sağlık Hizmeti (*Health Service*)

Çocuğunuzun sağlık durumunu gözetir ve gerekli olduğunda tedavi temin eder. Çocuğunuzun doktoru (GP), hastanede çalışan bir uzmana, konuşma terapistine veya fizyoterapistine ulaşmanıza yardımcı olabilir. Ayrıca size gerekli cihazları da temin edebilir.

Eğitim Hizmeti veya Yerel Eğitim Makamı (*Education Service or Local Education Authority (LEA)*)

Çocuğunuza uygun eğitimin sağlanmasını amaçlar. Aynı zamanda, özel eğitime ihtiyaç duyan (*special educational needs - SEN*) çocuklar için ilave yardım ve destek sağlayabilir.

Gönüllü Organizasyonları ve Destek Grupları (*Voluntary Organisations and Support Groups*)

Bilgi verme, pratik yardım yapma, başka ebeveynlerle irtibat kurma, telefonla yardım hatları kurma ve öğüt verme gibi hizmetler verebilirler.

İş ve Emeklilik Departmanı (*Department for Work and Pensions*)

Gerekli kriterlere uyuyorsanız, çocuğunuz ve sizin için mali yardım sağlar.

Değerlendirmeler

Tüm bu farklı hizmet kurumları, zaman zaman çocuğunuz üstünde bazı değerlendirmeler yapacaklardır. Her seferinde başka bir uzmanın çocuğunuz üstünde bir test yapacaklarını söylemesi, onların neyi kontrol etmek istediklerini veya bu değerlendirmenin amacını bilmediğiniz zaman; bu bir ebeveyn olarak sizin aklınızı karıştırabilir. Bu durumu mümkün olduğunca netleştiriniz. Bu kitapçıkta kullanılan terimler aşağıda tanımlanmıştır.

Teşhise Yönelik Değerlendirme (*Diagnostic assessment*)

Çocuğunuzun durumunu veya engelini (sakatlığını) teşhis etmek için aile hekiminiz (GP), hastane danışmanı veya diğer sağlık hizmetleri uzmanları tarafından yapılan değerlendirmedir.

Devam eden Tıbbi Değerlendirmeler (*On-going medical assessments*)

Yıllar içinde, çocuğunuzun sağlık durumunu ve gösterdiği gelişimin takip edilmesi amacıyla aile hekiminiz (GP), hastane danışmanı ve okuldaki bakım personeli tarafından yapılan değerlendirmelerdir.

Eğitime Yönelik Değerlendirme (*Educational assessment*)

Çocuğunuzun ihtiyaç duyacağı donanım ve desteklerin neler olduğu tespit etmek için genellikle okulda, bazı yerlerde bir eğitim psikolojisi uzmanı (*Educational Psychologist*) tarafından yapılan değerlendirmedir.

Mali Durum Değerlendirmesi (*Financial assessment*)

Aynı ve nakdi yardım almak için gereken kriterlere uyup uymadığının incelenmesi için, mali durumunuzun değerlendirilmesidir. Sosyal Hizmetler, sağladıkları pratik yardımlar karşılığında ücret talep etmek niyetinde olduğunda da, sizin mali durumunuzu değerlendirebilir.

Sosyal Hizmetlere Yönelik Değerlendirme (*Social Services assessment or needs led assessment*)

Konuyla ilgili Children Act (Çocuklara ilişkin Kanun) uyarınca, bir sosyal hizmet uzmanı tarafından, çocuğunuzun sosyal hizmetlerden hangilerine ihtiyaç duyduğunun tespiti için yapılan değerlendirmedir. Çocuğunuzun ihtiyaçları saptandıktan sonra, sosyal hizmet uzmanı sizinle, çocuğunuza sağlanması gereken hizmetlerle (eğer varsa) ilgili bir antlaşma yapacaktır. (Çocuğunuz 'hizmete ihtiyacı var' şeklinde değerlendirilmiş olsa bile; bu hizmetler temin edilemeyebilir.) Sadece bazı hizmetler; yasal bir hak teşkil ettikleri için verilir, bazı hizmetler ise isteğe bağlıdır. Her yerel idarenin, bu gibi hizmetleri nasıl sağlayacağını önem sırasına göre düzenlemesi gerekir. (Daha fazla bilgiye ihtiyacınız varsa, Contact a Family kuruluşunun telefonla yardım hattını arayınız.) Bundan sonra, sosyal hizmet uzmanı sağlanacak hizmetleri özetleyen bir bakım planı oluşturacaktır. Bu planın bir kopyası, size de verilecektir ve plan her yıl gözden geçirilecektir.

Ebeveynlerin veya Bakıcıların Değerlendirilmesi

Birleşik Krallık (UK) sınırları dahilinde yaşayan ve çocuğun bakımından sorumlu bir ebeveyn iseniz; değerlendirilmenizin yapılmasını talep etmekle yükümlüsünüzdür. Evde yaşlı veya hasta kişiye bakan kişilere yönelik bir kanun olan 2004 tarihli The Carers (Equal Opportunities) başlıklı kanun, Nisan 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kanun, İngiltere ve Galler'deki bakıcılara ek bazı haklar tanımaktadır. Bu kanun bakıcıların, değerlendirilmelerini isteme hakkına sahip oldukları konusunda; yerel idareler tarafından bilgilendirilmelerini zorunlu hale getirmektedir. Ayrıca bu kanun bir bakıcı değerlendirilirken; iş, yaşam-boyu öğrenme ve boş vakit uğraşları gibi hususların da dikkat edilmesini güvence altına almayı da gerekli kılmaktadır. Sosyal hizmet uzmanına, bu konuyla ilgili soru sormayı unutmayınız.

Sosyal Hizmetler

İngiltere, Galler ve İskoçya'daki Sosyal Hizmet Departmanlarının /Sosyal İşler Departmanlarının kanunla belirlenmiş görevlerinden biri de, engelli olan bir çocuğun ihtiyaçlarının değerlendirilmesini yapmaktır. Bu kanunların amacı, bir ebeveyn olarak sizi desteklemek ve çocuğunuza bakmanız için size yardımcı olmaktır. Başka bir kanun uyarınca, Kuzey İrlanda'daki engelli çocuklar da, Birleşik Krallık'takilerle (UK) aynı haklara sahiptirler.

Bir ebeveyn olarak sizin, Sosyal Hizmetler Departmanı /Sosyal İşler Departmanı/Sağlık ve Sosyal Hizmetler Vakfı tarafından çocuğunuzun ihtiyaçlarının değerlendirilmesini talep etme hakkınız vardır. Aynı zamanda kendiniz için de bir değerlendirme yapılmasını isteme hakkınız mevcuttur.

Sosyal Hizmetlere Yönelik Değerlendirme Nedir ?

Sosyal hizmetlerden ne tür bir yardıma ihtiyaç duyduğunuzu anlamanın ilk aşaması, değerlendirmelerin yapılmasıdır. Muhtemelen, engelli çocuklarla ilgili ekibe dahil bir sosyal hizmet uzmanı bu değerlendirmeyi yürütecektir ve üstünde anlaşılan bakım ve desteğin organize edilmesini sağlayacaktır. Muhtemelen bu sosyal hizmet uzmanı sizi evinizde ziyaret edecek ve sizin ihtiyacınız olduğunu düşündüğünüz destek ve hizmetlerle ilgili sizinle konuşacaktır. Bu ziyaret için hazırlık yapmaya çalışınız. Siz ve çocuğunuz için gerçekten yardımcı olacak hususlara odaklanınız. Notlar almanız ve kafanızdaki soruları yazmanız iyi bir fikir olabilir.

Değerlendirme sırasında sosyal hizmet uzmanlarının sizi, çocuğunuzu veya bakım konusunda yardımcı olan diğer kişileri sürece dahil etmeleri gerekir. Bunun nedeni, sosyal hizmetlerin sağlık, gelişim, engellilik düzeyi, eğitim, din, ırksal köken, kültür ve dille ilgili temel konularda, kişiye özel ihtiyaçları dikkate alması ve bu ihtiyaçların o anda ne düzeyde karşılandığını hesaba katmasının gerekmektedir.

Yerel makamların görevlerinden biri, engelli çocuklar için belirli hizmetleri temin etmektir. Bu görev; İngiltere ve Galler'de, Chronically Sick and Disabled Person's Act (1970) adlı kanun çerçevesinde tanımlanmıştır. İskoçya kanunları arasına 1972 yılında, Kuzey İrlanda kanunları arasına da 1978 yılında dahil edilmiş olan bu kanun, kronik hastalığı olan veya engelli kişileri kapsamaktadır. Sunulabilecek hizmet çeşitleri aşağıdakileri kapsar :

- Evde pratik (uygulamaya yönelik) yardım;
- Radyo, televizyon, kütüphane veya benzeri eğlence amaçlı olanakların temin edilmesi veya temin edilmesi için destek verilmesi;
- Ev dışındaki eğlence amaçlı tesislerin veya eğitimle ilgili tesislerin kullanılmasına yardımcı olunması;
- Seyahat ve benzeri durumlar için yardımcı olunması;
- Evin adaptasyonu/engellilere yönelik donanımların kurulması;
- Tatiller ;
- Yemekler;
- Telefon ve telefonu kullanmak için gereken teçhizat .

Children Act adlı kanun çerçevesinde, yerel idare tarafından başka hizmetler de sağlanabilir. Bu hizmetler içinde, öğüt verme ve kılavuzluk, çamaşır yıkama hizmeti ve istisnai koşullarda (bazı durumlarda) mali yardımlar da yer alabilir.

Doğrudan ödemeler

Yerel idareler engelli kişiler ve bakıcılarının ihtiyaç duydukları tespit edilen hizmetleri bizzat temin etmek yerine doğrudan ödeme yaparak ihtiyaç sahiplerinin bu hizmetleri satın almasına da imkan verebilir. Bu şekilde ebeveynlerin, değerlendirme sonucu çocuklarının ihtiyaç

duyduğu saptanan hizmetleri almak yerine, yardımı olabilecek şeyleri satın almalarını sağlayacak doğrudan ödemeleri alma hakkı olmaktadır.

Engelli kişi, 16 yaşını doldurduktan sonra kendi adına doğrudan ödeme alabilir.

Kuponlar

İngiltere ve Galler'de yerel idareler, kupon sistemi kullanabilirler. Yürürlükte olan program bakıcıların ve engelli çocukları kısa molalar karşılığında kupon almalarına olanak vermektedir. Ancak şu anda gerekli yasal düzenleme yürürlükte olmasına rağmen, sadece bir kaç yerel idarenin bu gibi programları geliştirdiği görülmektedir.

Hizmetlerin bedelinin ödenmesi

Chronically Sick and Disabled Person's Act başlıklı; kronik hastalığı olanlar ve engelli kişilerle ilgili kanunun, konuya ilişkin kısmında engelli çocuklardan ücret alınamayacağı bildirilmesine rağmen, bazı yerel idareler kesinle ücret almaktadırlar. Bu hizmetler karşılığında sizden ücret alınıyorsa, bunu şikayet konusu yapabilirsiniz. Children Act adlı kanunun konuya ilişkin kısmında değinilen hizmetler için; eğer aile, vergi indirim, gelir desteği veya **Jobseekers Allowance or Pension Credit** (iş arayanlara yönelik ödenek veya emeklilik kredisi) temelinde bir gelir elde etmediği koşulda ücret alınabilmektedir. Çocuk 16 yaşını doldurana kadar, aileden ücret alınabilir.

Yerel idareler 'makul' olduğunu düşündükleri miktardaki bir ücret alabilirler; ancak önce bir mali durum değerlendirmesi yapmaları gerekir. Bu demektir ki, ailenizin gelir ve giderlerinin size sorulması ve buna dayanarak, harcamalar için sizin yapabileceğiniz 'makul' ödemenin ne miktarda olacağının tespit edilmesi gerekir.

Siz veya çocuğunuz ödeme yapamayacak duruma gelerseniz, hemen sosyal hizmetlere bildirmeniz gerekir. Kabul edilmiş olan katkının, yeniden sizin ödeyebileceğiniz miktara uygun hale getirilmesi gerekir.

İngiltere ve Galler'de engelli çocuklarla ilgili kayıtlar

Yerel idareler engelli çocuklara yönelik görevlerini yerine getirebilmek için, ihtiyaç duyulan hizmetlerin kapsamını ve düzeyini tespit edebilmelidir. Bunun için yerel idarelerin engelli çocuklarla ilgili kayıt tutmaları gerekir. Yaşadığınız bölgede bunun nasıl yapıldığı konusunda, sosyal hizmet uzmanınız size bilgi verebilir. Çocuğunuzu kaydetmek zorunda değilsiniz; ancak eğer kayıt ettirmezseniz, hiç bir hizmeti alamazsanız. Bu kayıtlar, yerel idareye ve diğer kurumlara sizin bölgeniz için gereken hizmetler karşımını en doğru seviyede planlamaları için yardımcı olabilir ve size hizmetler ya da desteklerle ilgili bilgi temin edilmesi için kullanılabilir.

Eğer memnun değilseniz

Değerlendirmenin yapılış şeklinden, sonucundan veya ödemekle yükümlü olduğunuz ücret miktarından memnun değilseniz, şikayet edebilirsiniz. Bütün yerel idarelerin bir şikayet prosedürünün bulunması gerekir. Sosyal hizmetler departmanı /sosyal işler departmanı/sağlık ve sosyal hizmetler vakfını arayarak, şikayetlerle ilgili kişiyle konuşmak istediğinizi söyleyiniz. Eğer bir sonuca ulaşamadıysanız, çocuklara yönelik hizmetlerin direktörüne, İskoçya'da sosyal işler direktörüne yazılı olarak şikayetinizi bildiriniz. Ya da ulusal düzeyde ve UK çapında bir temas kurmak istiyorsanız, yerel meclis üyenize ya da hükümette yer alan milletvekilinize başvurunuz. Hala durumdan hoşnut değilseniz, aşağıdabelirtilenler arasından sizin için uygun olan ombudsmana şikayet edebilirsiniz. Ombudsman halkın kamu yetkililerinden şikayetlerini incelemek üzere atanmış kişidir.

Galler için Kamu Hizmetleri Ombudsmanı (*Public Services Ombudsman for Wales*)

1 Ffordd yr Hen Gae, Pencoed, Bridgend CF35 5LJ Tel: 01656 641150 Faks: 01656 673279 e-posta: ask@ombudsman-wales.org Web: <http://www.ombudsman-wales.org>

İngiltere için Yerel Hükümet Ombudsmanı (*Local Government Ombudsman (England)*)

İngiltere'de üç adet, yerel hükümet ombudsmanlık hizmeti mevcuttur. Her biri, ülkenin farklı bölgelerinden gelen şikayetlerle ilgilenir. Sizin bölgenizden sorumlu olan ombudsmanla ilgili bilgi almak için, aşağıdaki numarayla irtibat kurunuz. Tel: 0845 602 1983 Web: <http://www.lgo.org.uk>

İskoçya için Kamu Hizmetleri Ombudsmanı (Scottish Public Services Ombudsman)
Freepost EH641, Edinburgh EH3 0BR Tel: 0800 377 7330 e-posta: ask@spsso.org.uk
Web: <http://www.scotishombudsman.org.uk>

Kuzey İrlanda Ombudsmanı (Northern Ireland Ombudsman)
Freepost BEL 1478, Belfast BT1 6BR Tel: 0800 34 34 24
e-posta: ombudsman@ni-ombudsman.org.uk Web: <http://www.ni-ombudsman.org.uk>

Kısa Süreli Molalar (tatiller)

Özel sağlık sorunlarına sahip veya engelli çocukları olan aileler için bazen kısa bir mola almak çok yararlı olabilir. Çocuğunuza bakmaya kısa bir ara vermek, bakım konusunda başarısız olduğunuz veya onu umursamadığınız anlamına gelmez. Ara sıra mola vermezseniz; tamamen tükenebilir, hatta hastalanabilirsiniz. Çocuğunuza bakarken yapmadığınız bazı şeyleri yapmak için biraz zamanınız olursa, bu gidişi sürdürmeniz kolaylaşır. Çocuğunuz da manzarada bir değişiklik olmasından fayda sağlayabilir, yeni deneyimler edinebilir ve yeni insanlarla temas kurabilir. Ara sıra böyle bir durumun olmasına alıştırlarsa, günün birinde çocuğunuzu birine bırakmanız gerektiğinde, bunu gerçekleştirmeniz kolaylaşır.

Pek çok kişi, ailelerindeki diğer üyelerden, komşularından veya arkadaşlarından çocuklarına bakmalarını isteyerek, kısa süreli molalar almayı başarmaktadır. Ancak siz, ihtiyaç duyduğunuzda başka kişilerin müsait olmasına ve bakımı üstlenmeyi istemesine bağımlı olmaksızın, daha resmi bir düzenleme yapmaya gerek duyabilirsiniz. Çocuğunuzun doktoru (GP) veya sosyal hizmet uzmanı bu tür bir kısa molayı ayarlayabilir veya siz kendiniz de karşılığını kişisel olarak ödeyerek böyle bir düzenleme yapabilirsiniz. Neyi seçeceğinizi, çocuğunuzun ihtiyaçlarına ve mevcut olan yerel koşullara bağlıdır.

Evde Bakım

Çocuğunuzla birlikte evde oturarak onunla meşgul olacak birinin evinize gönderilmesini sağlayan, evde bakım servisleri ve bakım hizmetlisi programları vardır. Bu servisler ayrıca evde yapılacak çeşitli konularda yardımcı olabilmektedir.

Ev dışında Gündüz Bakım

Yuva, oyun grupları, alternatif gruplar, anaokulları, okul-öncesi çocuklara yönelik takımlar, çocuk ve aile merkezlerini içerir. Okul dışı zamanlarda gidilen kulüpler veya hafta sonu kulüpleri de olabilir. Okullar tatil olduğunda, oyun programlarına erişilmesi de sağlanabilir.

İkamet Molaları

Yatılı kalınabilen pansiyonlar (*residential home*), hastanelerdeki özel birimler ve düşkünler evi (*hospice*) olabilir.

Aile Bağlantı Programları (Family link schemes)

Çocuğunuzun ara sıra veya düzenli olarak başka bir aileyle kalmasını düzenleyen programlardır.

Tatiller

Engelliler ve/veya özel sağlık sorunları olan kişiler için oluşturulmuş merkezleri kapsar. Çocukların kabul edildiği bu gibi yerlere, yerleştirilmelerini sağlar.

Sağlık

Çocuğunuz da herkesle eşit sağlık hizmeti alma hakkına sahiptir. Bir aile hekimi (GP) veya hastane uzmanı yalnızca tedavi yapmaz; aynı zamanda bilgi ve destek sağlayabilir, öğüt verebilir. Ayrıca bu kişiler çocuğunuzun tıpla, bakımla veya diğer konularla ilgili geniş bir hizmet alanındaki yetkililere havale edebilirler.

Bu servisler aşağıdakileri kapsayabilir:

- Kamu görevi yapan bir çocuk hemşiresi (*community paediatric nurse*) – kıyafetlerini değiştirmek, enjeksiyon yapmak gibi evde çocuk bakarken karşılaşılan pratik işlemlerle ilgili yardımcı olmak için;
- Ziyaretçi sağlık görevlisi (*health visitor*) – Çocuğunuzun bakımı sırasında karşılaştığınız gündelik sorunlarla başa çıkmanız için pratik yollar önermek ve bilgi vermek için;
- Davranış terapisti (*occupational therapist*) – Çocuğunuzun giyinme, yıkanma, tuvaletini yapma gibi gündelik işleri yapabilmesine yardımcı olmanızda sizi desteklemek için. Davranış terapistleri yardımcı cihazlar, araç gereçler veya çocuğunuzun bağımsızlığını arttırmak ve hareket edebilmesini kolaylaştırmak ve yaşamını iyileştirmek için evinizde yapılacak adaptasyonlar konusunda tavsiyeler verebilir; hatta bunların temin edilmesini sağlayabilir.
- Fizyoterapist – Hareketliliği artırıcı ve ağrıyı giderici tedavi yapmak ve tavsiyelerde bulunmak için. Fizyoterapistler aynı zamanda, çocuğunuzun doğru şekilde kaldırmak gibi bazı konularda size tavsiyede bulunabilirler.
- Kamu görevi yapan bir psikiyatri hemşiresi (*community psychiatric nurse*) – eğer çocuğunuzun akıl sağlığı ile ilgili sorunları varsa, size tavsiyelerde bulunmak ve bazen çocuğunuza ilaç vermek için ;
- Kamu görevi yapan bir diş hekimi veya diş sağlığı hemşiresi;
- Konuşma terapisti- - Konuşma, iletişim ve lisan bozuklukları olan çocuklara yardımcı olmak için;
- İdrar kaçırma bozuklukları ile ilgili danışman (*continence adviser*) – eğer çocuğunuz idrarını kaçıyorsa, size pratik yardım ve öğüt vermek için;
- Çocuk gelişimi merkezi veya ünitesi – Çocuğunuzun gelişimi ile ilgili ihtiyaçlarını değerlendirmek ve uygun olduğunda terapi veya servisi organize etmek için;
- Bir bebek arabası veya tekerlekli sandalye;
- Çocuk bezi veya idrar kaçırma durumuna karşı kullanılacak pedler ve örtüler- bir engellilik durumuna bağlı olarak çocuğunuz idrarını kaçıyorsa;

Çocuğunuzun doktorununun (GP) veya hastane uzmanının çocuğunuzun başka sağlık servislerine havale etmesini istiyorsanız, kararlı; ancak sabırlı olmaya çalışınız. Ekstra bir yardım çok büyük bir farklılık yaratabilir. Eğer hiç bir yere ulaşamadığınızı hissediyorsanız veya GP'nizin sizin ihtiyaçlarınıza karşı duyarsız olduğunu düşünüyorsanız, GP'nizi değiştirmeyi düşünebilirsiniz.

Eğer, memnun değilseniz

Hala hoşnut değilseniz, şikayet ettiğiniz konularda bir başkasıyla konuşunuz ya da zorluk yaşadığınız hizmetlerle ilgili makama resmi bir yazılı şikayet başvurusu yapınız. **Eğer mesele hala çözülmezse**, Citizen's Advice Bureau (Vatandaş Danışma Bürosu) gibi yerel bir danışma merkeziyle irtibat kurmalısınız ve burada sonraki aşamalar için kimlerle konuşmanız gerektiğini söyleyecek danışmanla görüşmelisiniz. Aşağıda belirtilen, Ulusal Sağlık Hizmetleri

(NHS) sitelerinde sağlık hizmetleriyle ilgili Őikayetler konusunda daha detaylı bilgi bulunmaktadır:

(İngiltere) *England*; <http://www.nhsdirect.nhs.uk>

(Kuzey İrlanda) *Northern Ireland*: <http://www.n-i.nhs.uk>

(İskoçya) *Scotland*: <http://www.show.scot.nhs.uk>

(Galler) *Wales*: <http://www.wales.nhs.uk>

Nihayetinde sizin vakanızı inceleyebilecek bağımsız bir ombudsman da bulunmaktadır. İngiltere için irtibat bilgileri aşağıdadır :

İngiltere için Parlamento ve Sağlık Hizmetleri Ombudsmanı (*Parliamentary and Health Service Ombudsman (England)*)

Millbank Tower, Millbank, London SW1P 4QP Tel: 0845 015 4033

e-posta: phso.enquiries@ombudsman.org. Web: <http://www.ombudsman.org.uk>

Galler, İskoçya veya Kuzey İrlanda'da yaşıyorsanız, ombudsmanla ilgili ayrıntıları öğrenmek için telefonla yardım hattımızı arayınız.

Erken Destek (*Early Support*)

Erken Destek (*early support*) programı, İngiltere'de 5 yaş ve altındaki engelli çocuklar ve ailelerine yönelik hizmetlerin iyileŐtirilmesine yönelik bir hükümet girişimidir.

Erken Destek Aile Paketi (*Early Support Family Pack*), 5 yaşından küçük çocuğu olan ve çocuğunun özel bakıma ihtiyacı olduğu için düzenli olarak destek alan aileler için hazırlanmıştır. Muhtemelen sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler alanında bir dizi uzmanla temas halinde bulunan ve destek gereksinimlerinin iyi bir Şekilde koordine edilmesi gereken aileler için bu paket çok faydalı olacaktır. Ebeveynler için, engellilik/ bozukluk tipine özgü bir dizi kitapçık yayınlamaktadırlar. Daha fazla bilgi için, erken destek web sitesini www.earlysupport.org.uk ziyaret ediniz veya yardım hattımızı arayarak, materyal listesini öğreniniz.

Nadir görülen Bozukluklar (*Rare Disorders*)

Birleşik Krallık'ta (UK) dört milyona yakın sayıda çocuk ve eriŐkinin nadir görülen bozukluklardan etkilenmiŐ olduğu tahmin edilmektedir. Nadir görülen bir durum Şeklinde bir teŐhisi duymak birçok ebeveyn için, endişe doğuran ve yalnızlaŐtırıcı bir deneyim olabilir.

Nadir görülen bir bozukluğa sahip çocukların ebeveynleri, durumla ilgili olarak derhal bilgi sahibi olamayabilir. Bozukluğun tedavisi veya klinik gidiŐiyle ilgili malumata ulaŐamayabilir. Çocuğunuzun doktoru da, bu özel durumla ilk defa karŐılaŐıyor olabilir. Bazen ailelere, bu özel bozukluktan etkilenen yegane kişiler oldukları da söylenebilir. Pek çok aile bilgi edinmek için epey zaman harcar – daha fazla bilgi için internette arama yapabilirler. Ancak bazen internetteki bilgiler geçerli, faydalı veya doğru olmayabilir. Unutmayınız ki, çocuğunuzun nadir görülen bir bozukluğu olsa da, yardıma hazır birileri vardır. Contact a Family adlı kuruluş bu gibi durumlarla ilgili bilgi temin eder ve aynı durumda çocuğu olan başka ailelerle temas kurmanıza yardımcı olur. Başka ebeveynlerle hem bilgilerin, hem de deneyimlerin paylaŐılması çok değerli olabilir.

Nadir görülen bir bozukluğa sahip çocuğa bakmak bazen, daha sık rastlanan bozukluklardan etkilenen ailelerin karŐılaŐmadıđu, ekstra güçlükler taşıyabilir. Pek çok ebeveyn, karŐılaŐtıkları uzmanların çocuklarındaki bozukluğu hiç duymamıŐ olduğunu veya anlamadığu bildirmektedir. Ailelerin çoğu temas ettikleri doktorlara, diş hekimlerine, davranış terapistlerine ve bir çok başka uzmana, bu nadir görülen bozukluğu açıklamak ve çocuklarını nasıl etkilediğini anlatmak için hayli zaman harcamaktadır. Buna ilaveten, kurumların bu durumla ilgili bilgi

sahibi olmaması ve bir çocuğu nasıl etkileyebileceğini idrak edememesi de hak edilen hizmet ve faydaların teminini geciktirebilmektedir. Yine de mevcut olan bir çok nadir bozukluk için çok sayıda destek grubu bulunmaktadır ve bu destek grupları ebeveynlere yardımcı olabilmekte, onlara çocukları için en iyi desteği nasıl bulacaklarını tavsiye edebilmektedirler. Daha fazla bilgi edinmek için, Contact a Family kuruluşunun ücretsiz yardım hattını arayabilirsiniz.

Contact a Family kuruluşu, geliştirici hizmet verir ve nadir görülen bireysel bozukluklardan etkilenen aileler için destek grupları kurulmasına yardımcı olur. Eğer siz, çocuğunuzun sahip olduğu durumla alakalı bir destek grubunun mevcut olmadığını düşünüyorsanız ve böyle bir grubun kurulmasıyla ilgileniyorsanız, mutlaka bizimle irtibat kurunuz.

Bağlantı kurma

Pek çok ebeveyn, kendi çocuklarında bulunan engellilik veya sağlık sorununa sahip bir çocuğu olan başka ailelerle konuşmak istediğini söylemektedir. Eğer bu sizin de ilginizi çekiyorsa, çocuğunuzun durumuyla alakalı destek grubuyla sizin için bağlantı kurabilir. Eğer böyle bir grup yoksa, yardım hattımızı arayınız- Ebeveyn Danışmanlarımız, sizin bire bir olarak başka ebeveynlerle irtibat kurmanızı sağlayabilirler.

Eğer internet erişiminiz varsa, Contact a Family kuruluşunun bağlantı kurmak için oluşturduğu aşığıdaki web sitesi aracılığıyla da irtibatı kurabilirsiniz. Web: <http://www.makingcontact.org> Bu site her nerede yaşıyorlarsa yaşasınlar özel bir durumdan etkilenen ailelerle irtibat kurmak için güvenli bir yol sağlamaktadır. Siteye ücretsiz olarak kayıt olabilir ve kendinizle ilgili istediğiniz kadar bilgi verebilirsiniz. Daha fazla bilgi için, yardım hattımızı arayınız.

Çocuk Bakımı

Çocuk bakımı, aile yaşamının önemli bir kısmını oluşturur. Çalışabilmeniz, okuyabilmeniz veya bakımla ilgili sorumluluklarınıza kısa bir mola verebilmeniz için dışardan çocuk bakımı hizmetine ihtiyaç duyabilirsiniz. Engelli çocukları olan aileler, çocuk bakımını genellikle pahalı, elverişsiz ve bulunması zor şekilde değerlendirmektedir. Bazı aileler ailenin diğer üyeleri, arkadaşlar ve komşuları aracılığıyla gayri resmi olarak çocuk baktırmaktadır. Bazı zamanlarda daha resmi düzenlemeler yapmaya ihtiyaç duyduğunuzu düşünebilirsiniz ve daha fazla türde çocuk bakım hizmeti almanız gerekebilir. Engelli çocukları olan aileler için bazı bölgelerde yerel özgün hizmetler bulunmaktadır. Bazı bölgelerde ise ilave ihtiyaçları olan çocukların genel kamusal çocuk bakım hizmetlerine erişimin desteklemeye yönelik projeler mevcut olabilir. Kalitenin güvence altına alınması için, İngiltere'de çocuk bakımına yönelik hizmetlerin temini OFSTED tarafından tescillenmekte ve düzenlenmektedir. İskoçya'da bunu düzenleyen kurumun adı Scottish Commission for the Regulation of Care (the Care Commission)dir. Kuzey İrlanda'da yerel Sağlık ve Sosyal hizmetler vakfı olan; Social Services Trusts adlı kurum ve Galler'de Care Standards Inspectorate denen kurum bu tür hizmetlerin düzenlenmesinden sorumludur.

Childcare Bill adı verilen yeni bir tasarı, yasa haline geldiğinde; İngiltere ve Galler'deki yerel idareler, engelli çocuğu olan ve çalışan ebeveynler için yeterli çocuk bakımı hizmetinin temin edilmesinden sorumlu hale gelecektir.

Çocuk Bakımının Tipleri :

Çocuklarla meşgul olan kişiler (*Childminders*)

Bu tip hizmet veren kişiler genellikle kendi evlerinde tam veya yarı-zamanlı olarak bakım, oyun ve öğretim olanakları sunmaktadır. Kendi hesaplarına çalıştıkları için, çalışma saatlerinde esnek davranabilirler; sabah erken saatlerde, akşamları veya hafta sonları hizmet verebilirler.

Gündüz Bakım Evleri (*Day nurseries*)

Anaokulları genellikle 5 yaşın altındaki çocuklar içindir. Çocuklara bir grup içinde öğrenme ve oyun oynama fırsatı sunan bu tip yerler, tam veya yarı-zamanlı olabilir. Bazıları daha büyük çocuklar için, okul öncesinde ve sonrasında ayrıca okullar tatil olduğunda da hizmet verebilmektedir.

Okul-sonrası gidilen veya diğer okul dışı kulüpler (*After school clubs and other out-of-school care*)

Okul dışı kulüpler (bazen çocuk kulüpleri denir) okul günü öncesinde ve sonrasında, okullar tatil olduğunda, okul çağındaki çocuklar için bakım ve diğer aktivitelere yönelik hizmet vermektedir. Bu tür kulüpler genellikle okul mekanları içinde yer alır; ancak kamuya açık merkezler, kiliseler, anaokulları veya çocuklar için yapılmış olan bir merkezle de bağlantılı olabilir.

Okul –öncesi gruplar (*Pre-schools*)

Okul-öncesi gruplar (bazen oyun grupları olarak da bilinir) genellikle yaşları 2½ ve 5 arasındaki çocuklar için yarı-zamanlı bakım ve eğitim hizmeti verir. Oturumlar genellikle iki saat civarında devam eder, daha uzun süreli olanları da mevcuttur.

Tatil için Oyun Programları (*Holiday playschemes*)

Okulların tatil olduğu dönemlerde, okul çağındaki çocuklar için güvenli ve uyarıcı bir çevre oluşturarak, çocukların eğlenmesini ve oyun oynamasını sağlayan programlardır. Tam veya yarı zamanlı bakım sağlanabilir.

Kendi evinizde çocuk bakımı

Bazı durumlarda ebeveyn çocuğunun kendi evinde bakılmasının gerekli olduğunu düşünebilir. Bazı aileler bir ajans aracılığıyla bir dadı veya au pair'i işe alabilir. Bazıları da ilan vererek bir çocuk bakıcısını kendileri bulmak isteyebilir.

Çocuk Merkezleri (*Children's Centres*)

İlkokula başlayana kadar, çocuklara ve ebeveynlerine hizmet vermek üzere ülkenin her yanında çocuk merkezleri oluşturulmaktadır. Galler'de bu entegre çocuk merkezleri şeklini alırken; İskoçya'nın bazı yerlerinde Çocuk ve Aile Merkezleri biçiminde olup, buralarda çocuk bakımı da dahil olmak üzere pek çok hizmet verilmektedir. Her merkez, entegre hizmetler, (sağlık, eğitim, aile desteği ve çocuk bakımı) ebeveynlere iş ve sosyal yardım temini, çocuklarla meşgul olan kişileri içeren bir bilgi tabanı oluşturmak ve okullarla ve Jobcentre Plus adı verilen kurumla bağlantı sağlamaktadır.

Çocuklar ve aileler için başka hizmetler de mevcuttur- örneğin, ebeveyn/bakıcı grupları, yeni yürümeye başlayanlar grubu, aile merkezleri, oyuncak kütüphaneler ve macera dekorlu oyun alanları.

Çocuk Bakımı Servisini Bulmak

Doğru çocuk bakım servisini bulmak, siz ve çocuğunuz için önem taşır. Çocuğunuzun emniyette, mutlu ve güven altında olduğundan emin olmak istersiniz. Çocuk bakımı servisleri konusunda daha ayrıntılı bilgi için yerel Çocuk Bakımı Bilgi Servisiyle temas kurunuz. Bunun için Çocuk Bakımı Bağlantısı ücretsiz telefon servisini 08000 96 02 96 numaradan arayabilirsiniz veya web sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Web: <http://www.childcarelink.gov.uk>

Kuzey İrlanda'da yaşıyorsanız, ayrıntılı bilgi için yerel Sağlık ve Sosyal Hizmetler Kamu Vakfıyla temas kurunuz. Yerel ziyaretçi sağlık görevliniz ve/veya sosyal hizmet uzmanınızın da uygun olan başka hizmetler konusunda bilgi sahibi olabilir. Destek gruplarında karşılaştığınız başka ebeveynlere, kullandıkları çocuk bakımı servislerini sormak da denemeye değer bir seçenektir.

Telefonla yardım hattımızla temas kurarak, çocuk bakımı servisinin bulunması ve bedelinin ödenmesi hakkındaki '*Finding and Paying for Childcare*' başlıklı dokümanımızın bir kopyasını talep edebilirsiniz.

Çalışmak ve Bakım

Birçok ebeveyn için, özellikle de çocukları yoğun bakıma ihtiyaç duyuyorsa ücretli çalışmayı düşünmek zor olabilir. Biraz destekle, bazı ebeveynlerin işe geri dönmeleri mümkün olabilir. Engelli bir çocuğa bakma ve çalışma (*Working and caring for a disabled child*) başlıklı dokümanımız; engelli çocukları olan, halen çalışan ya da çalışma hayatına geri dönmeyi

düşünen ebeveynleri hedeflemektedir. Çalışırken sahip olduğunuz haklar konusunda ve çalışma hayatına geri dönerken yaşayacak geçiş aşamasını kolaylaştıracak mevcut destekler konusunda bilgi içermektedir.

Eğitim

İlave ihtiyaçları olan bir çocuğun ebeveyni olarak, sizi en çok endişelendiren konulardan biri de eğitim olabilir. Ebeveynlerin doğal olarak okulla ilgili kaygıları olur; genel kamusal eğitimin mi, yoksa özel okulların mı en iyi seçenek olduğunu öğrenmek isterler.

2001 yılında yürürlüğe giren, Special Educational Needs (SEN) ve Disability Act başlıklı kanun, İngiltere ve Galler'de özel eğitime muhtaç çocuklar için, eğitimde yapılacak değişiklikleri düzenlemektedir. Aynı zamanda Disability Discrimination Act adındaki, engellilere karşı yapılan ayrımcılığı önlemeye yönelik kanun, bu kişilerin eğitime erişebilmesini güvence altına almakta ve eğitim hizmeti verenlerin engelli öğrencilere, talebelere veya erişkin öğrencilere karşı ayrımcılık yapmasını yasa dışı kılmaktadır. Kuzey İrlanda'da 2005 yılı tarihli Special Educational Needs and Disability (Northern Ireland) başlıklı talimat da özel eğitime muhtaç çocuklarla (SEN) ilgili yönetmeliği güçlendirerek, okulları ve daha ileri eğitim sektörlerini kapsam altına almıştır.

İngiltere ve Galler'de de, tıpkı Kuzey İrlanda'da olduğu gibi (Özel Eğitim İhtiyaçlarıyla ilgili Uygulama Talimatı) Code of Practice for Special Educational Needs başlığını taşıyan ve farklı yönetmeliklerle yürütülen, zorunlu uygulama talimatları mevcuttur.

Contact a Family adlı kuruluş bu konuyla ilgili iki ayrı doküman yayınlamıştır. Bunların başlıkları "Special Educational Needs - England" (Özel Eğitim İhtiyaçlarıyla-İngiltere) ve "Special Educational Needs - Wales" (Özel Eğitim İhtiyaçlarıyla -Galler) dir. Aynı zamanda İngiltere için, Disability and Education Pack (Engellilik ve Eğitim Paketi) başlıklı bir doküman da basılmıştır. Bu dokümanların tümü, özel eğitime muhtaç çocuklarla ilgili yasal düzenlemeler konusunda bilgi içermektedir.

Özel Eğitime Muhtaç (SEN) çocuklar için, İngiltere ve Galler'deki Destek Hizmetleri

Eğer çocuğunuz özel eğitime ihtiyacı varsa (SEN), eğitim sisteminden en üst düzeyde faydalanabilmesi için ekstra yardım ve desteğe gereksinimi olabilir. Aşağıda belirtilen değerlendirme evreleri, Special Educational Needs Code of Practice (Özel Eğitim İhtiyaçlarıyla ilgili Uygulama Talimatı) başlıklı zorunlu uygulama talimatı içinde düzenlenmiştir ve bu talimat özel eğitim ihtiyacının SEN tespit edilmesi ve değerlendirilmesi için uyulacak temel ilkeleri kapsar.

2 yaşın altındaki çocuklar için, Eğitim Değerlendirmesi

Eğer çocuğunuzun erken yaşlarından itibaren sizde kaygı uyandıran özel bir durumu veya önemli bir sağlık sorunu varsa, bir değerlendirme yapılması için LEA 'ya havale edilmesi faydalı olabilir. Bu değerlendirmenin, 2 yaşın üstündeki çocukları kapsayan ve yasalarla belirlenmiş prosedürü takip etmesi gerekmez.

Zorunlu okul yaşının altında ve 2 yaşın üstündeki çocuklar için Eğitim Değerlendirmesi

Erken dönem aksiyonu (Early Years Action) – Bu terim, SENCO (Special Educational Needs Co-ordinator) (Özel eğitim ihtiyaçlarını koordine eden kişi), çocuğunuzun öğretmeni ve sizin ortak konsültasyonu sonucunda, özel bir aksiyon alınmasını kararlaştırıldığını tanımlamak için kullanılır. Bu aksiyon, genel müfredatın sağlayacağına ek olarak çocuğunuzun ilave destek alması gerekli görüldüğü için alınmıştır.

Artı erken dönem aksiyonu (Early Years Action Plus) – Bu terim, çocuğunuzun gelişimine yardımcı olmak için, daha uzman kişilerin tavsiyelerine ve dışardan destek verecek servislere başvurulmasının gerektiğini tanımlamak için kullanılır.

Yasal değerlendirme yapılmasının talep edilmesi– Bazı çocukların ilave ihtiyaçlarını karşılayabilmek için yukarıda değinilen aşamalar yeterli olmayabilir. İşte bu durumda, yasal bir değerlendirme yapılması talep edilebilir. Bu talebi bir ebeveyn olarak siz yapabilirsiniz veya çocuğunuzla teması olan uzmanlardan birisi de yapabilir.

Okula giden çocuklar için, Eğitim Değerlendirmesi

Özel eğitime muhtaç bazı çocukların ihtiyaçları onlar okula başlamadan tespit edilebilir; ancak bazıları için bu söz konusu olmayabilir. Aşamalar, erken dönem uygulamalarıyla benzerlik taşır.

Okul Aksiyonu (School Action) – Bu terim bir öğretmen veya SENCO (Special Educational Needs Co-ordinator) (Özel eğitim ihtiyaçlarını koordine eden kişi) tarafından, çocuğunuzun özel eğitime ihtiyacı (SEN) olduğu ve genel müfredatın sağlayabileceğinden farklı ve ilave desteklere ihtiyaç duyacağı tespit edildiğinde kullanılır.

Artı Okul Aksiyonu (School Action Plus)– Çocuğunuzun ihtiyaçlarını karşılamak için dışardan servis alınması veya bir uzmanın yardımına gerek duyulması anlamına gelen bir terimdir.

Yasal değerlendirme yapılmasının talep edilmesi – Hala, çocuğunuzun önceki aşamalarda aksiyonlarla giderilemeyen özel bazı gereksinimleri olduğu düşünülüyorsa, okul çocuğunuz için yasal bir değerlendirme talep edebilir. Sizin de çocuğunuz için, yasal değerlendirme talep etme hakkınız bulunmaktadır.

İngiltere ve Galler’de Durumla İlgili Beyan Verilmesi (Statement)

Son 6 ay içinde çocuğunuz bir değerlendirmeye tabi tutulmadıysa veya böyle bir değerlendirmenin gereksiz olduğuna karar verilmemişse, uygun makam yasal değerlendirme talebini dikkate alacaktır. LEA (Yerel Eğitim Makamı) değerlendirme yapılma kararı alınıp alınmadığı konusunda sizi bilgilendirmek zorundadır. Değerlendirme, çocuğunuzun özel eğitim ihtiyaçlarının (SEN) tespit edilmesi için çok sayıdaki uzman tarafından yapılacak bir incelemedir. Bu değerlendirme aynı zamanda eğitim, tıp ve psikoloji ile ilgili konularda tavsiyeler almayı, sosyal hizmetlerden ve diğer kurumlardan öğüt almayı da kapsar. Sizin yapacağınız katkılar da önem taşır; değerlendirmenin bir parçası olarak, ebeveynlerin de görüşlerini bildirmeleri ve bilgi vermeleri istenir.

Değerlendirmeden sonra, LEA bir beyanat verilip verilmeyeceğine karar verecektir. Bu beyan, çocuğunuzun özel eğitim ihtiyaçlarını ve bu ihtiyaçların karşılanması için yapılması gerekenleri ayrıntısıyla belirtecektir. Tüm sürecin – bir değerlendirmenin gerekip gerekmediğine karar verilmesinden, nihai beyanın (veya beyan yerine geçecek bir notun) oluşturulmasına kadar- 26 haftadan daha uzun sürmemesi gerekir.

Özel eğitim ihtiyacı (SEN) olan çocuklar için Kuzey İrlanda’da sağlanan destekler
2005 yılında yürürlüğe girmiş olan Special Educational Needs and Disability (Northern Ireland) (Özel Eğitim İhtiyaçları ve Engellilik-Kuzey İrlanda) başlıklı talimatla, özel eğitim ihtiyaçları ve engellilikle ilgili olarak yapılacak değerlendirmenin aşağıdaki aşamalardan geçmesi düzenlenmiştir.

Okul yaşının altındaki çocuklar için, Eğitim Değerlendirmesi

Çocuğunuzun erken yaşlarından beri endişe duymanıza neden olan özel bir durumu veya önemli bir sağlık sorunu varsa, bir değerlendirme yapılması için Eğitim ve Kütüphane Kuruluna (Kurul olarak da bilinir) (*Education and Library Board (the Board)*) havale edilmesi söz konusu olabilir. Eğer çocuğunuz iki yaşından büyükse, Kurul’dan özel eğitim ihtiyaçlarıyla ilgili olarak yasal bir değerlendirme yapılmasını talep edebilirsiniz. Değerlendirme yapıldıktan sonra Kurul, çocuğunuzun özel eğitim ihtiyaçlarıyla ilgili bir beyan verilmesinin gerekip gerekmediğine karar verecektir.

Okula giden çocuklar için, Eğitim Değerlendirmesi

Bazı çocukların özel eğitim ihtiyaçları ancak çocuk okula başladıktan sonra tespit edilir. Code of Practice (Uygulama Talimatı) adı verilen ilgili yönetmelikle, aşağıda belirtilen aşamaların yürütülmesi öngörülmüştür:

Aşama 1 –Bir öğretmen tarafından çocuğunuzun özel eğitim ihtiyaçlarının olduğunun tespit edilmesidir. Bu endişeler sizinle konuşulur ve kaydedilir.

Aşama 2 – Özel eğitim ihtiyaçlarından sorumlu olan öğretmen durumu diğer öğretmenlerle ve sizinle tartışarak, çocuğunuz için bir eğitim planı hazırlar.

Aşama 3 – Çocuğunuzun ihtiyaçlarını karşılamak için bir uzmandan veya dışardaki servislerden yardım istenmesi durumudur.

Yasal bir değerlendirme yapılmasının talep edilmesi

Çocuğunuzun önemli ihtiyaçlarının önceki aşamalarda aksiyonlarla karşılanamadığı görüldüğünde; okul, çocuğunuzla irtibatı olan diğer uzmanlar veya bizzat siz, çocuğunuz için yasal bir değerlendirmenin yapılmasını talep edebilirsiniz.

Kuzey İrlanda'da Durumla İlgili Beyan Verilmesi

Kuzey İrlanda'daki beyanet oluşturulma süreci, İngiltere ve Galler'dekine çok benzer. Sadece verilen mühlet farklıdır. Süreç, değerlendirmenin yapıldığı zaman başlar ve Kurul tarafından bir beyan önerisi açıklanmasına kadar devam eder ve genellikle 18 haftadan daha uzun sürmemesi gerekir.

Temyiz

Eğer Yerel Eğitim Makamı (LEA) veya Kurul çocuğunuzu değerlendirmeyi ya da bir beyan vermeyi ret ederse veya siz çocuğunuzla ilgili beyandan memnun değilseniz ve bu sorunları LEA ile çözüme kavuşturamıyorsanız; temyize başvurmak isteyebilirsiniz. Special Educational Needs and Disability Tribunal (SENDIST) adındaki mahkeme özel eğitim ihtiyaçları ve engellilik ile ilgili davalarla uğraşır. Bu kurumun ürettiği iki tane broşür mevcuttur ve başlıkları şöyledir: 'Special Educational Needs (Özel Eğitim İhtiyaçları) - How to Appeal' (Nasıl temyiz edilir?) ve 'Disability Discrimination in Schools - How to make a Claim', (Okullarda, engellilikle ilgili ayrımcılık- Nasıl dava açılır) Ayrıca 'Right to be Heard' (Sesinizi Duyurma Hakkı) başlıklı bir de video mevcuttur. Galler'de bulunan Special Educational Needs Tribunal (SENTW) (özel Eğitim İhtiyaçları Mahkemesi) adlı ve aynı tip davalarla bakan mahkeme de, bu iki broşürün Galler' de uygulanabilecek hükümlerini kapsayan şeklini üretmektedir.

SENDIST, Procession House, 55 Ludgate Hill, London EC4M 7SW Tel: 0870 241 2555 SEN Yardım Hattı Tel: 0870 606 5750 Ayrımcılık için yardım hattı e-posta: tribunalqueries@sendist.gsi.gov.uk Web: <http://www.sendist.gov.uk>

SENTW, Unit 32, Ddole Road Enterprise Park, Llandrindod Wells LD1 6PF Tel: (01597) 829800 Yardım hattı e-posta: tribunalenquiries@wales.gsi.gov.uk Web: <http://www.sentw.gov.uk>

Çocuklarının eğitimiyle ilgili sorunlar konusunda ebeveynlere yardımcı olmak amacıyla kurulmuş bir çok organizasyon bulunmaktadır. Bunlardan bazıları Faydalı Adresler bölümünde yer almaktadır.

İngiltere'deki LEA (Yerel Eğitim Makamı) denen kurumların çoğunda, Parent Partnership Scheme (Ebeveyn Ortaklık Programı) adı verilen; özel eğitim ihtiyacı olan çocuklara sahip ebeveynlere ve bakıcılara bilgi, destek ve tavsiye vermek için oluşturulmuş programlar mevcuttur. Bölgenizdeki LEA ile temas kurarak veya Contact a Family adlı kuruluşun yardım hattını arayarak, ayrıntıları öğrenebilirsiniz. Galler'de de, her yerel idare bölgesi (*county*) bağımsız bir gönüllü organizasyonu tarafından yürütülen böyle bir programa sahiptir. Galler'de de LEA ile veya Contact a Family ofisiyle irtibat kurunuz.

Okuldan Ayrılmak

İngiltere ve Galler'de, 9. yılda (veya çocuğunuz 14 yaşındayken) **çocuğunuzla ilgili** beyan için yapılan yıllık incelemede, 16 yaş sonrası eğitime hazırlanmak için yapılan bir Geçiş Planı'nın da beyana dahil edilmesi gerekir. Eğer İngiltere'de yaşıyorsanız, bu inceleme işlemine, Connexions Service adı verilen ve erişkin yaşamına geçiş evresindeki gençlere kılavuzluk hizmeti veren kurumun da dahil edilmesi gerekir. Eğer Galler' de yaşıyorsanız, sürece dahil edilmesi gereken kurumun adı; Careers Wales'dir. Kuzey İrlanda'da, çocuğunuz ondört yaşındayken, bir Geçiş Planı yapılır. Careers Service Northern Ireland (Kuzey İrlanda Kariyer Servisleri) adı verilen kuruluş, çocuğunuz onaltı yaşını doldurduktan sonra, ona açık olan seçeneklerle ilgili daha ayrıntılı bilgi verebilir.

Pek çok ebeveynin, tam-zamanlı eğitim tamamlandıktan sonra çocuklarının geleceğinin ne olacağı konusunda endişe duyması çok anlaşılır bir durumdur. Daha ileri eğitim veren bütün kolejlerin, engelli öğrencilerin de genel kamusal eğitimin derslerine katılabilmesini sağlayacak düzenlemeleri yapmaları zorunludur. Ayrıca okuldan sonra daha ileri seviye eğitime veya iş yaşamına geçişi kolaylaştırmaya yönelik özel kurslar da mevcuttur. Bazı kurslar ev idaresi eğitimi, kişiler arası ilişkiler ve boş zamanları değerlendirme gibi konular da dahil olmak üzere, genç insanların daha bağımsız bir yaşam sürmelerine yardımcı olmaya odaklanmaktadır.

Geçiş Planı'nda genç bir kişinin erişkinliğe doğru yaklaştığı sırada ihtiyaç duyacaklarının eksiksiz bir incelemesinin yer alması gerekir. Bu incelemede eğitim ve öğrenim ihtiyaçlarının ötesine geçilmelidir. Bu inceleme sürecine ebeveynlerin, genç insanların, onların yandaşlarının ve uzman personelin temsili bir kesitinin de dahil edilmesi gerekir. Geçiş Planı her yıl gözden geçirilmelidir. Contact a Family adlı kuruluş konuyla ilgili olarak; 'Transition in England and Wales' (İngiltere ve Galler'de Geçiş) başlıklı bir doküman yayınlamaktadır.

İskoçya'da Eğitim

İlave ihtiyaçları olan çocukları ve gençleri desteklemeye yönelik eğitimin çerçevesi, Kasım 2005 tarihinde değişmiştir. Bunun nedeni 2004 yılında yürürlüğe giren (Additional Support for Learning) (Scotland) Act adlı (İskoçya'da, öğrenmeyle ilgili ek desteklere ilişkin kanun) yasadır. Yeni kanun, ek destek ihtiyaçlarına ilişkin daha geniş bir kavram ortaya koymaktadır ve önceki özel eğitim ihtiyaçlarıyla ilgili önceki sistemin yerine geçmektedir. Yeni kanun hükmünde, her ne gerekçeyle olursa olsun, öğrenmesi için ekstra yardım görmesinin fayda sağlayacağı her çocuk veya genç, ek destek ihtiyacına sahip olarak addedilmektedir. Bunun nedeni, her hangi bir engellilik durumu veya uzun süren tıbbi bir sorun olabilir veya ilgili bireylerin sosyal, duygusal veya davranışsal problemleri ya da çok özel yetenekleri olabilir. İngilizce lisanı bu bireylerin ikinci dili olabilir, mahrumiyete veya kötü muameleye maruz kalmış olabilirler.

Öğrenmeyle ilgili kanunun Additional Support (Ek Destek) bölümü yürürlüğe girdiğinde, Record of Needs (İhtiyaçlarla ilgili Kayıt) adı verilen kayıtları bulunan çocukların ve gençlerin, yeni sisteme geçişi için bir zaman aralığı tanınacaktır. Bu zaman aralığı süresince, mevcut olan tedarik düzeyi devam ettirilmelidir.

Değerlendirme ve Tedarik (provision)

Öğrenmeleri için ekstra yardım yapılmasından fayda sağlayacak, 3 yaşından büyük bütün çocukları tespit etmek ve desteklemek, eğitim makamlarının görevidir. Bu makamların, 3 yaşın altında olup bir engellilik durumu nedeniyle ek desteğe ihtiyaç duyan ve Ulusal Sağlık Hizmetleri Kuruluna (NHS Board) havale edilmiş 3 yaş altındaki çocuklar için de destek temin etmeleri gerekmektedir.

Eğer çocuğunuzun öğrenme konusunda yardıma ihtiyacı olduğunu hissederseniz, halen çocuğunuzla irtibatla olan bir uzmanla; örneğin, okuldaki öğretmeni veya ziyaretçi sağlık görevlisi ile, endişelerinizi paylaşabilirsiniz. Eğitim makamından bir değerlendirme yapmasını talep etme hakkınız vardır. Çocuğunuzla ilgilenen uzmanlar da bir değerlendirme yapılmasını talep edebilirler- ancak bunun öncesinde; endişelerinizi sizinle konuşmaları ve sürece sizi dahil etmeleri gerekir- Değerlendirme süreci, çocuğunuzun resmi olmayan tarzda yuva personeli ve

öğretmenler tarafından gözlemlenmesinden ibaret olabileceği gibi, çok daha resmi incelemeyi veya değerlendirmeleri de kapsayabilir.

Çocuğunuz için planlanacak ve izlenecek olan ek destekler, tamamen onun ihtiyaçlarına bağlı olacaktır. Ek destek ihtiyacı olan bütün çocuklar için, Kişisel Öğrenme Planı (*Personal learning planning* (PLP) kullanılmalıdır ve bu plan, ebeveynlerle ve çocuklarla birlikte çalışarak hedef koyacak ve kaydedilen ilerlemeyi gözden geçirecek öğretmenlerle birlikte yürütülmelidir. Bazı çocuklar için, kişiye özel olarak hazırlanacak bir eğitim programı (*individual educational programme* (IEP) gerekli olabilir. Böyle bir program, müfredatta önemli bir adaptasyon olduğunda, sosyal hizmet uzmanından ya da sağlık hizmetleri uzmanından gelen girdilerin koordine edilmesine yardımcı olmak için kullanılabilir.

Uzun süreli, karmaşık veya çok sayıda gereksinimi olan ve sağlık veya sosyal hizmetler gibi başka kurumlardan da önemli derecede ilave desteğe gereksinimi olan öğrenciler için koordine destek planı (*co-ordinated support plan* (CSP) yapılması gereklidir. Kişisel öğrenme planlamasından ve kişiye özel eğitim programından farklı olarak, bu plan çocuğunuzun ihtiyaç duyduğu destekleri ayrıntılarıyla açıklayan ve bunların nasıl organize edileceğini tarif eden, yasal bir belgedir. Eğitim kurumları ve diğer kurumlardan alınacak hizmetlerin daha iyi koordine edilmesini güvence altına alma amacını taşır.

Anlaşmazlıkların Çözülmesi

Ebeveynlerin, çocuklarının ek destek ihtiyaçlarıyla ilgili karar alma süreçlerine tam anlamıyla dahil olmaları gerekir ve bu konuda düşülebilecek olası anlaşmazlıkların, çoğunlukla gayri resmi biçimde çözülebileceği umulmaktadır. Ancak, bir çözüme ulaşılamıyorsa, mevcut pek çok seçenek bulunmaktadır. Ebeveynlerin her an bağımsız aracılık servislerini ücretsiz kullanma hakkı vardır. Koordine destek planıyla ilgili olmayan herhangi bir uyuşmazlık için bağımsız yargıya başvurulabilir. Koordine destek planıyla alakalı sorunlar, Ek Destek İhtiyaçları Mahkemesine (*Additional Support Needs Tribunal*) götürülebilir. Ebeveynlerin toplantılara gelirken yanlarında bir yardımcı veya avukat getirme hakları vardır.

Okuldan Ayrılmak

Bir çocuğun veya gencin okuldan ayrılmasının beklendiği tarihten en az 12 ay önce bu durumla ilgili planlamanın başlatılması gerekir. Eğitim makamının, çocuk okuldan ayrılmadan önce, Careers Scotland veya daha ileri eğitim veren bir kolejler gibi, çocuğunuzla ilgilenmesi muhtemel olan kurumlarla irtibat kurması ve planlama sürecine sizi ve çocuğunuzun dahil etmesi gerekir. Çocuğunuzun okulu, öğrenim veya işe yerleştirme gibi okul-sonrasındaki seçenekler konusunda bilgi sahibi olmak mecburiyetindedir.

Daha fazla bilgi için

Bütün eğitim makamlarının, bölgelerinde ek destek hizmetleri tedarik eden kuruluşlarla ilgili bilgileri yayınlamaları gerekir. Ebeveynlerin daha fazla bilgi ve tavsiye almak için irtibat kurabilecekleri kişilerle ilgili bilgiler de, bu dokümanda yer almalıdır.

Contact a Family kuruluşu bu amaçla, ücretsiz temin edilebilecek iki doküman yayınlamaktadır. Başlıkları '*Additional Support for Learning – Scotland*' (İskoçya'da Öğrenme konusunda ek destek) ve '*Post-16 Transition in Scotland*' (İskoçya'da, 16 yaş sonrası Geçiş) olan bu dokümanları, Contact a Family kuruluşunun İskoçya ofisinden, 0131 475 2608 numarayı arayarak talep edebilirsiniz veya Contact a Family kuruluşunun web sitesinden; website <http://www.cafamily.org.uk/factsheets.html> indirebilirsiniz.

Daha fazla bilgiye; Öğrenmeyle alakalı ek destek için, İskoçya'nın tavsiye servisini (*The Scottish Advice Service for Additional Support for Learning*) 0845 123 23 03 numaralı telefondan arayarak veya ilgili web sitesinden ulaşabilirsiniz. Web: <http://www.enquire.org.uk>

Yardımlar (*Benefits*)

Yardım sistemi oldukça karmaşıktır. Pek çok kişi yardım talep etme hakkına sahip olduğunu bile farkında değildir. Tüm talep formları, 0800 88 22 00 numaralı yardımlarla ilgili sorgulama hattı (*Benefits Enquiry Line*) aranarak elde edilebilir.

Bu konuda başka sorunuz varsa, aşağıdaki kuruluşlarla irtibat kurunuz:

- Contact a Family kuruluşunun yardım hattı : 0808 808 3555;
- Vatandaş Danışma Bürosu (*Citizens Advice Bureau*);
- Engellilikle alakalı bir danışmanlık projesi veya bakıcılarla ilgili bir yerel merkez

Bu organizasyonlar, sizin hiç bir yardımdan mahrum kalmamanızı sağlayacak şekilde, yardımlarla alakalı tavsiyede bulunabilir veya size talep formlarının doldurulması için yardımcı olabilirler. Bağlı olduğunuz yerel Sosyal Hizmetler departmanı, Sağlık ve Sosyal Hizmetler Vakfı veya Sosyal İşler Departmanın'da size yardımcı olabilecek bir Sosyal Haklar Danışmanı/Yardım Danışmanı (*Welfare Rights Adviser/Benefits Adviser*) bulunabilir.

Her hangi bir yardımı hak edip etmediğinizden emin değilseniz, yine de bir talep formu doldurunuz; çünkü genellikle yardımların büyük bir kısmını geriye dönük olarak alabilmeniz zor olmaktadır. Ancak siz veya partneriniz göçmen kontrolüne tabiyseniz, sizin için özel bir takım kurallar geçerli olabilir ve başvuruyu yapmadan önce, daha detaylı tavsiye almanın yollarını aramanız gerekebilir –Bazı durumlarda, belli bir yardımı alma hakkından muaf tutulabilirsiniz ve bu durum ülkede kalabilme hakkınızı etkileyebilir. Eğer bu konu sizin için önem taşıyorsa, Contact a Family kuruluşunun yardım hattı, size göçmenlikle ilgili konularda temel tavsiyelerde bulunabilir.

Engelliler için Geçim Ödeneği (*Disability Living Allowance*)

Engelli çocuklar için en önemli yardım, Disability Living Allowance (DLA) adı verilen geçim ödeneğidir. Bu iki kısımdan oluşur:

- Ekstra dikkat ve gözetim gereksinen çocuklar için bakım yapılmasını kapsayan kısmı. Çocuğun ihtiyaç duyduğu yardımın derecesine göre, bu ödeme üç farklı oranda yapılır;
- Bir noktaya ulaşabilmek için yardıma ihtiyaç duyan çocuklar için mobilitenin (hareket kabiliyeti) sağlanmasıyla kısmı.

Çocuğunuz, yardımın her iki kısmını da alabilmek için gereken kriterlerini doldurabilir. Eğer çocuğunuz bakımla ilgili yardım kısmını orta veya yüksek oranda alıyorsa, siz de çocuğunuza baktığınız için; Carer's Allowance (CA) (Bakıcı Ödeneği) adı verilen ve bakıcılara yapılan ödemeyi almaya hak kazanabilirsiniz.

Engelli çocuklar için geçim ödeneği (DLA) talep etmek için kullanılacak bir form vardır ve bu forma DLA1 Child adı verilir. Size doldurmanız için doğru formun verildiğinden emin olmak için, ebeveynlerin özellikle bu adı kullanmaları kolaylık sağlayabilir. Kendiniz veya çocuğunuz için yardım talebinde bulunurken, formun üstüne mümkün olduğunca fazla bilgiyi yazmanız çok önem taşır. Doktorunuzun verebileceği bütün bilgiler, talebinizin karşılanması için yardımcı olabilir. Eğer formun nasıl doldurulacağından emin değilseniz, bir Vatandaş Danışma Bürosuna (*Citizens Advice Bureau*), Contact a family adlı kuruluşun yardım hattına, engellilikle alakalı tavsiye veren yerel bir projeye veya bakıcılara yönelik bir merkeze danışabilirsiniz.

Online bir talep yapmak için aşağıdaki adresi kullanabilirsiniz; <http://www.dwp.gov.uk/eservice>

Vergi İndirimleri (*Tax credits*)

Çocuk için vergi indirimi (Child tax credit) en az bir çocuğu olan aileler içindir. Temel aile bileşeni (1 yaşından küçük en az bir çocuğunuz varsa, daha yüksek orandan ödenir), her çocuk için verilen miktarlar ve DLA alan çocuklar için verilen ekstra miktarlardan oluşur.

Working Tax Credit (WTC) adlı çalışana yönelik vergi indirimi ise; yaşı 16 veya 20 nin altında olan ve hala tam-zamanlı olarak, ileri-seviyede olmayan bir eğitime devam eden veya maaş almadan, iş-tabanlı bir eğitime devam eden bir çocuğunuz varsa, ödenebilir. Ya da siz (veya varsa partneriniz) haftada en az 16 saat çalışıyorsanız, bu ödemeyi alabilirsiniz. WTC aynı zamanda, çocuksuz olan; ancak düşük ücret alan kişilere, haftada en az 16 saat çalışan engelli kişilere veya yaşı 50 nin üstünde olan ve bir süre yardımlarla yaşadktan sonra yakın zamanda tekrar iş hayatına dönen kişilere ve haftada en az 30 saat çalışan yaşı 25 in üstündeki kişilere ödenebilir.

Vergi indirimleriyle ilgili daha fazla bilgi için; vergi indirimleri kılavuzumuza (*The Tax Credits Guide*) bakınız (Bu kılavuzun İngilizce, Arapça, Farsça, Çince, Somali dilinde ve Urduca versiyonları mevcuttur), Contact a Family kuruluşunun yardım hattını arayınız veya yerel vergi sorgulama ofisiyle (*Tax Enquiry Office*) irtibat kurunuz.

Diğer yardımlar ve mali yardım kaynakları

Aşağıda değinilen ek yardımları da alabilirsiniz:

- **Gelir Desteği (*Income Support*)** £16,000 dan daha az tasarruf yapabilen, düşük gelirlili bireylere ve ailelere yardımcı olmak üzere; düşük gelir düzeyinin nedenleri incelendikten sonra sağlanabilen bir yardımdır.
- **İskan Yardımı (*Housing Benefit*)** (Kuzey İrlanda'da buna, kira iskontosu [*Rent Rebate*] denir.) Düşük gelirlili olan ve kira ödeyen kişilere yapılan bir yardımdır.
- **Konsey Vergi Yardımı (*Council Tax Benefit*)** (Kuzey İrlanda'da buna, tarife indirimi [*Rate Rebate*] denir.) Düşük gelirlili olan ve konsey vergisine tabi olan kişilere yapılan bir yardımdır.
- **Konsey Vergisinde Maluliyet İndirimi (*Council Tax disability reduction*)** Evinizde, çocuğunuzun engelliliği nedeniyle eksta alana ihtiyaç duyduğunuzda, hak kazanılan bir yardımdır.

Başka kaynaklardan gelebilecek bazı mali yardımları da hak edebilirsiniz; örneğin:

- **Sosyal Fondan karşılanan kamu hizmetlerine yönelik para yardımı (*A Community Care Grant from the Social Fund*)** Eğer gelir desteği (*Income Support*) iş arayanlara verilen gelire-dayalı ödenek (*income-based Jobseeker's Allowance*) veya emeklilik kredisi (*Pension Credit*) alıyorsanız veya haftalık yardımınızla ödemeye gücünüzün yetmeyeceği şeyleri ; örneğin yatak takımı, giysi, çamaşır, güvenlilik gereçlerini satın almak veya hastanede yatan çocuğunuzun görmeye gitmek için gereken yol parasını ödemek için yardıma ihtiyaç duyuyorsanız; bu yardımı alabilirsiniz.
- **Aile Fonundan karşılanan para yardımı (*A grant from the Family Fund*)** Ciddi bir engelliliği veya ağır bir hastalığı olan, 16 yaşından küçük bir çocuğun gündelik bakımının yarattığı stresin azaltılmasına yardımcı olacak, özel bir takım araçlar için ödeme yapılmasıdır. Örneğin çamaşır teçhizatı, giyim ve tatil giderlerinin karşılanması, ulaşım masraflarının (sürücülük dersleri almanız için size yardım edilmesi de dahil) ödenmesi gibi. Daha fazla bilgi için, Aile Fonuyla temas kurunuz. Tel: 0845 130 45 42 e-posta: info@familyfund.org.uk

Hak kazanabileceğiniz pek çok başka yardım ve imtiyazlar mevcuttur; bu nedenle en iyisi, düzenli olarak eksiksiz bir yardım kontrolü yaptırmanızdır. Böyle bir kontrolün yapılmasını istiyorsanız, Contact a Family yardım hattını arayınız; uzman danışmanlarımız, sizin hak ettiğiniz bütün yardımları alıp almadığınızı kontrol edeceklerdir. Ayrıca aşağıda başlıkları yazılı olan dokümanlarımızı da faydalı bulabilirsiniz:

Yardımlar, vergi indirimleri ve diğer mali destekler (*Benefits, Tax Credits and other financial assistance*)

Engelli çocuğu olan ailelere yönelik yardımlarla ilgili kontrol *listesi (Checklist of Help for Families with Disabled Children)*

Vergi İndirimleri Kılavuzu (*The Tax Credits Guide*)

Vergi indirimlerinde fazla ödemeler (*Tax Credits Overpayments*)

Borçla başa çıkmak (*Dealing with Debt*)

Çocuk bakımıyla ilgili hükümler ve ödemeler (*Finding and Paying for Childcare*)

Yardım hattı, ailelere para yardımı yapan hayır kurumlarının bir listesini de gönderebilir.

Unıtmayınız ki, Birleşik Krallık'ta (UK) sürekli yaşama hakkına sahip olmayan kişilerin belli başlı yardımları talep etmesini engelleyen kurallar mevcuttur. Bu gibi durumlarda yardım için bir talepte bulunmanız; sizin UK'de kalmanızı etkileyebilir. Bu demektir ki, UK'de sadece geçici süreyle kalma hakkına sahip olan-öğrencilerin büyük bir kısmı ve ziyaretçiler gibi- pek çok kişinin engelli çocukları olsa bile, her hangi bir yardım için talepte bulunma hakkı yoktur.

Eğer UK'de devamlı yaşama hakkına sahip olup olmadığınızdan emin değilseniz, her hangi bir talepte bulunmadan önce, Contact a Family kuruluşunun telefonla yardım hattını 0808 808 3555 numaradan arayınız ve tavsiye alınız.

Oyun, boş vakit uğraşları ve eğlence

Bütün çocuklar oyun oynama fırsatına ihtiyaç duyar. Kamuya açık alanlardaki oyun oymama olanakları bazen engelli çocuklar için çok daha sınırlı olabilir. Ancak durum giderek düzelmektedir ve pek çok birey ve organizasyon, bu tip imkanların sağlanması için yoğun çaba harcamaktadır. Bu çok önemli bir konudur, çünkü yetenekleri ne olursa olsun, bütün çocukların gelişiminde oyunun çok önemli rolü vardır.

Engelli ve/veya ciddi sağlık sorunu olan bir çocuğunuz varsa, çocuğunuz ne tip oyun fırsatlarına ilgi duyabileceğini düşünmeniz gerekir. Bu ihtiyaç oyun grubu, macera temalı çocuk parkları veya tatil için oyun programları gibi olanaklara düzenli olarak erişebilmekten, hafta sonu kulüpleri veya oyuncak kütüphaneleri gibi mekanların arada sırada kullanılmasına kadar geniş bir aralıkta olabilir. Dikkate alınması gereken diğer bir faktör, erişmek istediğiniz aktivitenin çocuğunuzun kardeşlerinin de oyuna katılabilmesine olanak verip vermeyeceğidir. Sayıları giderek artmakta olan bazı organizasyonlar, şimdilerde bütün ailenin birlikte olabileceği entegre oyun olanakları sunmaktadır.

Bütün çocuklara yönelik tasarlanan, kamuya açık yerel parkları ve bunlarda bulunabilecek imkanları küçümsemeyiniz. Artık parkların pek çoğu yeni ve daha kolay erişilebilecek oyun alanlarının oluşturulması ve özellikle okulların tatil olduğu dönemlerde oyun ve eğlenceye yönelik yeni aktiviteler geliştirmelerinin sonucu olarak, yenilenme yardımı (*regeneration grant*) almaktadır.

Genellikle tatil zamanlarda, okullarda oyun programları düzenlenmektedir ve okullar, yüzme kulüpleri ve spor aktiviteleri gibi diğer eğlence ve oyun projeleri konusunda bilgi edinmek için iyi birer kaynaktır. Yerel oyun kuruluşları ve 4Children (Çocuklar için) gibi organizasyonların sayesinde, giderek daha fazla okulda; ders sonrası oyun imkanlarının sağlanması yaygınlaşmaktadır.

Ancak unutmayınız ki, bu gibi aktivitelerin bazıları muhtemelen ücrete tabidir.

Oyun ve eğlence aktiviteleriyle ilgili daha fazla bilgiyi Contact a Family kuruluşunca hazırlanan aynı başlıklı broşürlerde bulabilirsiniz. Erişmek için telefonla yardım hattını arayabilir veya yerel ofislerine baş vurabilirsiniz. Bu sırada bulunduğunuz bölgede düzenlenmekte olan aktiviteler ve mevcut gruplarla ilgili bilgi de alabilirsiniz. Bu gibi bilgileri bulabileceğiniz diğer kaynaklar aşağıdadır :

- Yerel kütüphane;
- Yerel eğlence ve gençlik hizmetleri;
- Çocuğunuzla ilgilenen sosyal hizmet uzmanı veya diğer yerel engelli çocuklar ekibi;
- Ulusal bir organizasyon (daha fazla bilgi için; yardım hattımızı arayınız.)

Diğer Aile Üyeleri

Engelli bir çocuk sahibi olmak bütün aileyi etkiler. Buna erkek ve kız kardeşler, hala, teyze, amca, dayı, büyükanne ve büyükbaba da dahildir. Bu durumda sadece ebeveynlerin değil, ailenin pek çok üyesinin bilgi ve desteğe ihtiyacı olur.

Engelli çocuğun kardeşleri, onun ek ihtiyaçlarının karşılanması nedeniyle, kendilerinin gereksinimlerinin karşılanması için yeterince zaman olmadığını hissederler. Ebeveynler bütün çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamak için hokkabazlık yaparken, aileye özgü gündelik aktiviteler sınırlı kalabilir ve bu durum da evde ek bir baskı unsuru şeklinde yansiyabilir. Bu noktada arkadaşların ve akrabaların, erkek veya kız kardeşlere ayırabileceği özel zaman önemli bir rol oynayabilir; bu kişiler sayesinde kardeşler, gündelik olarak katılamayacakları bazı aktivitelerden mahrum kalmamış olurlar. Pek çok kardeş, yerel bir kardeşler grubuna girmeyi faydalı bulmaktadır. Kardeşler için böyle bir gruba girmenin faydaları arasında, benzer durumda olan başka kişilerle tanışmak, zor durumlarla başa çıkma yolları konusunda fikir alışverişinde bulunmak ve iyi zaman geçirmek sayılabilir.

'Engelli bir kardeşe sahip olsam da; yalnız olmadığımı öğrenmeme yardım etti'.

'Artık çocukları dikkate alarak' yazılmış çok faydalı bilgilere ulaşılabilir. Aşağıdaki web sitesinde çocuklar birbirleriyle irtibat kurabilmektedir : <http://www.thearc.org/siblingsupport>. Bu web sitesini de faydalı bulabilirsiniz : <http://sibs.org.uk> Contact a Family kuruluşu da 'Siblings' (Kardeşler) başlıklı bir doküman hazırlamıştır.

Büyükanne ve büyükbabaların da desteğe ihtiyacı olabilir; genellikle hem kendi çocukları, hem de torunları için endişe duymaktadırlar. Çoğu kendini normal bilgi ağlarının dışında hissettiği için, en iyi nasıl yardımcı olacakları konusunda kaygıları vardır. Contact a Family adlı kuruluş 'Grandparents' (Büyükanne ve Büyükbabalar) başlıklı bir doküman hazırlamıştır ve istendiğinde temin edilebilir. Büyükanne ve Büyükbabaların ya da diğer akrabaların daha fazla bilgi istemekten çekinmemesi gerekir. Bilgi edinmek, koşulları daha iyi anlayabilmeye yardım eder – bu durumda ebeveynler, en azından ailede çocuklarının engellilik durumunu anlayabilen birileri olduğunu bilerek rahatlayacaklardır. Contact a Family kuruluşu, daha fazla bilgi edinmek isteyen bütün aile üyelerinin kendilerine başvurmasından memnuniyet duymaktadır.

Gönüllü Organizasyonlar ve Destek Grupları

Gönüllü ve kamusal programlar ve gruplar, yardım ve destek konusunda olağanüstü bir kaynak olabilir.

Size aşağıdakileri temin edebilirler :

- Engelli veya özel sağlık sorunu olan bir çocuğa sahip diğer ebeveynlerle irtibat;
- Çocuğunuzun durumu veya hastalığıyla ilgili bilgi ve tavsiyeler;
- Pratik tavsiyeler, örn. yardımlar, cihazlar, eğitim ve yerel bilgiler;
- Sorunlarınızı ve kaygılarınızı konuşabileceğiniz birisi;
- Ev ziyaretleri ve evde bakıcılık servisleri;
- Ekstra hizmetler, örn. ulaşım, yardım gereçleri, ekipman veya ödünç oyuncak temini;
- Telefonla öğüt verme;
- Çıkıp gelebileceğiniz merkezler (*Drop-in centres*) ;
- Mali yardım;
- Basılı materyaller ve broşürler, haber bültenleri;

- Okullar tatildeyken veya okul zamanları dışında oyun programları ve eğlence fırsatları;
- Herşeyin dahil edildiği tedarığe erişim;

Pek çok destek grubu tipi vardır. Her hangi bir sağlık sorunu veya engelliliği olan çocukların ebeveynleri için yerel bir destek grubu olabilir. Aynı türde sağlık sorunu ve engelliliği olan çocukların ebeveynleri için yerel ya da ulusal destek grupları olabilir. Pek çok kişi, sorunları ve kaygıları konusunda başka ebeveynlerle konuşmayı ve deneyimlerini paylaşmayı faydalı bulmaktadır. Bazı yerel gruplar, aileler için aktiviteler ve oyun programları organize etmekte, haber bültenleri hazırlamakta, bilgi ve destek sunmaktadır.

Ebeveyn grupları konusunda bilgi edinmek için, lütfen yardım hattımızı arayınız.

Contact a Family kuruluşuyla ilgili ayrıntılı bilgi

Contact a Family kuruluşu, Birleşik Krallık (UK) çapında engelli çocuklara bakmakta olan ebeveynlere destek vermek için çalışmaktadır. Yardım hattımız ücretsiz bir ulusal telefon servsidir ve engelli çocuğu olan ebeveynlere ve bakıcılara bilgi, tavsiye ve destek vermektedir. Ayrıca Ebeveyn Danışmanlarımız aileleri, özel durumlarla ilgili olarak oluşturulmuş ulusal destek gruplarıyla irtibatlandırabilir veya belli bir engelliliği ya da özel sağlık sorunu olan aileler için oluşturulmuş yerel destek gruplarıyla, temas kurmalarını sağlayabilir. Özellikle nadir görülen bazı hastalıklarda karşılaşıldığı gibi, eğer her hangi bir destek ağı mevcut değilse, ebeveyn danışmanları bire bir olarak aileleri birbirleriyle buluşturmaya çalışacaktır. Yardım hattımızın, Language Line adında bir sözlü çeviri servisine erişimi bulunmaktadır. Bu demektir ki, 100 den fazla değişik dilden, sizin için uygun olan her hangi birinde konuşabileceğiniz bir Ebeveyn Danışmanı ayarlayabiliriz. Kütüphane ve Bilgi Ekibimiz (*Library and Information Team*) uzmanlardan gelen soruları ele alabilir. Kendileriyle ana santral numaramızı aranarak, irtibat kurulabilir.

Contact a Family kuruluşu ile Leydi Hoare Vakfı (*Lady Hoare Trust*), Aralık 2004 tarihinde, 'Contact a Family' adı altında birleşmiştir. Bu vakıf kuruluşumuzun bünyesine, Birleşik Krallık (UK) çapında çalışma tecrübesine sahip olan deneyimli aile hizmetlilerinden (*family workers*) oluşan bir ekip katmıştır. Bu ekip daha sonra gelişerek, 'Family Support Service' (Aile Destek Servisi) adı verilen bir organizasyon halini almıştır. Bu organizasyon, Birleşik Krallık (UK) dahilindeki pek çok yerde aileler için, yüz yüze destek ve bilgi hizmeti vermektedir. Bu aile hizmetlileri, yaşı 0-19 arasında değişen ve her hangi bir engelliliğe sahip çocuğu olan ailelere, kısa süreli yardım sağlamaktadır.

Eğer aile hizmetlilerimizden birinden yardım almak isterseniz ya da bölgenizde böyle bir görevlinin mevcut olup olmadığını öğrenmek isterseniz; lütfen Contact a Family 'nin yardım hattını arayınız ya da bölgesel veya merkezi Contact a Family ofisiyle temas kurunuz.

Faydalı Adresler

Contact a Family kuruluşunun, sizin ailenizin ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş, daha ileri tavsiye veya yardım almak için başvurulabilecek organizasyonları içeren bir veri tabanı bulunmaktadır. Daha fazla bilgi edinmek için lütfen yardım hattımızı arayınız.

Galler, Kuzey İrlanda, İskoçya'da konuyla ilgili yönetmelikler ve hizmetler farklılıklar gösterebilmektedir. Bu nedenle, eğer daha fazla yardıma ihtiyaç duyarsanız, lütfen uygun bir Contact a family ofisiyle temas kurunuz.

Aşağıda yazılı ulusal organizasyonların, sözlü çeviri ve tercüme servislerine erişimi bulunmaktadır :

Carers UK, 20/25 Glasshouse Yard, London EC1A 4JT Tel: 0808 808 7777 CarersLine (Wed & Thurs, 10am-12pm and 2-4pm) e-posta : info@carersuk.org Web: <http://www.carersuk.org>
Bakıcı rolü üstlenen herkes için bilgi ve tavsiye hizmeti verir

Advice Guide, Web: <http://www.adviceguide.org.uk>
Citizens Advice Bureau (CAB) (Vatandaşlık Danışma Bürosu)' nun kesintisiz olarak verdiği bu hizmet, haklarınızla ilgili olarak bağımsız tavsiyelerde bulunur. Yardımlar, iskan, iş temini, borç verme, tüketici ve hukuki konular gibi çok geniş bir alanda, pratik, güvenilir, güncel bilgi sağlar. Hizmetleri aynı zamanda yerel CAB ile ilgili detayları da kapsar.

The Benefits Enquiry Line (Yardımları Sorgulama Hattı) Tel: 0800 88 22 00 (Kuzey İrlanda'da Tel: 0800 22 06 74) *Formların doldurulması konusunda yardımcı olabilir ve daha sonra bunları, yerel yardımlar ofisinize fakslayabilir.*

Department for Work and Pensions (DWP) (İş ve Emeklilik Departmanı)
Web: <http://www.dwp.gov.uk/otherlanguages/> *DWP nin web sitesinde broşürlerin farklı dillerdeki tercümelemleri yer almaktadır.*

MultiKulti, Web: <http://www.multikulti.org.uk/>
Multikulti 'nin web sitesinde, sosyal yardımlar, iskan, göçmenlik ve mültecilik, sağlık ve istihdam konularında bilgi ve tavsiyeler yer almaktadır.

The Immigration Advisory Service (IAS) (Göçmenlikle ilgili Danışma Servisi) Tel: 020 7967 1200 - Pazartesi – Cuma : 09:00 - 18:00 saatleri arasında. Web: <http://www.iasuk.org/>
IAS, tescilli bir hayır kurumudur. Göçmenlik, mültecilik ve vatandaşlık konularında bağımsız tavsiyeler verir. UK'e girişi veya çıkışı ret edilen; ancak bu gibi kararları temyiz etme hakkına sahip kişilerin temsil edilmesini sağlar. IAS'ın, UK çapında ve Bangladeş'te Sylhet'de ofisleri bulunmaktadır.

Enquire, Children In Scotland (**Sorgula**, İskoçya'daki çocuklar) , 5 Shandwick Place, Edinburgh, EH2 4RG, Tel: 0845 123 2303, Text: 0131 222 2439, E-posta: info@enquire.org.uk, Web: <http://www.enquire.org.uk> *İskoçya'da, özel eğitim ihtiyaçları konusunda ulusal düzeyde danışmanlık hizmeti verir.*

Family Fund, (Aile Vakfı) Unit 4, Alpha Court, Monks Cross Drive, Huntington, York YO32 9WN Tel: 0845 13045 42 e-posta: info@familyfund.org.uk Web: <http://www.familyfund.org.uk>
Yaşı 16 dan küçük, ciddi bir engeli veya ağır bir hastalığı olan çocuklara bakan aileler için, bilgi ve yardım sağlar.

Vitalise (formerly the Winged Fellowship Trust) (**Canlandır**, daha önce Kanatlı Arkadaşlık Vakfı olarak bilinmektedir), Angel House, 12 City Forum, 250 City Road, London EC1V 8AF Tel: 0845 345 1972 Web: <http://www.wft.org.uk> *Fiziksel engelliliği olan kişiler için tatil ve bakıcıları için soluklanma molaları sağlar.*

Ofislerimiz

Contact a Family

209-211 City Road, London EC1V 1JN
Yardımlı Hattı: 0808 808 3555 (Pazartesi-Cuma;10 am-4 pm arası,
Pazartesi akşamı: 5.30 pm-7.30 pm arası)
Tekst telefonu : 0808 808 3556 Tel: (020) 7608 8700
Faks: (020) 7608 8701 e-posta: info@cafamily.org.uk
Web: <http://www.cafamily.org.uk>

Contact a Family Northern Ireland (Kuzey İrlanda)

1 Wallace Avenue, Lisburn BT27 4AA
Tel/Faks: (028) 9262 7552 e-mail: nireland.office@cafamily.org.uk

Contact a Family Scotland (İskoçya)

Norton Park, 57 Albion Road,
Edinburgh EH7 5QY Tel: (0131) 475 2608
Faks: (0131) 475 2609 e-posta: scotland.office@cafamily.org.uk

Contact a Family Cymru

Room 153 S, 1st Floor,
The Exchange Building, Mount Stuart Square, Cardiff
CF10 5EB Tel: (029) 2049 8001 Fax: (029) 2049 5001
e-posta: wales@officecafamily.org.uk

Contact a Family North East England Region (Kuzey Doğu İngiltere Bölgesi)

The Dene Centre, Castle Farm Road, Newcastle upon Tyne
NE3 1PH Tel/Fax: (0191) 213 6300
e-posta: northeast.office@cafamily.org.uk

Contact a Family North West England Region (Kuzey Batı İngiltere Bölgesi)

6th Floor, St. James House,
Pendleton Way, Salford M6 5FW
Tel: (0161) 743 0700 Fax: (0161) 743 0711
e-posta: northwest.office@cafamily.org.uk

Contact a Family West Midlands Region (Batı Midlands Bölgesi)

Prospect Hall, 12 College Walk, Birmingham B29 6LE
Tel: (0121) 415 4624 Fax: (0121) 415 4922
e-posta: westmids.office@cafamily.org.uk

Contact a Family Ealing

1st Floor, St. Andrews Church
Centre, Mount Park Road, London W5 2RS
Tel: (020) 8810 8151 e-posta: ealing.office@cafamily.org.uk

Contact a Family Lambeth

256 Brixton Hill, London
SW2 1HF Tel: (020) 8671 7665 Fax: (020) 8671 7668
e-posta: lambeth.office@cafamily.org.uk

Contact a Family Lewisham

1 Forman House,
Friendsbury Road, Brockley, London SE4 2LB
Tel: (020) 7635 6333 Fax: (020) 7732 8494
e-posta: lewisham.office@cafamily.org.uk

Contact a Family Southall

St. Georges Community Centre,
8-12 Lancaster Road, Southall UB1 1NW

Tel: (020) 8571 6381 e-posta: southall.office@cafamily.org.uk

Contact a Family Southwark

Walworth Methodist Church,

54 Camberwell Road, London SE5 0EN Tel: (020) 7277 4436

Fax: (020) 7703 6449 e-posta: southwark@cafamily.org.uk

Contact a Family Sutton and Merton

Hill House Community Centre

Bishopsford Road

Morden SM4 6BL Tel: (020) 8640 5525

e-posta: suttonmerton.office@cafamily.org.uk

Contact a Family Wandsworth

1 Seward Road, London

SW17 0LA Tel: (020) 8947 5260 Faks: (020) 8947 9506

e-posta: wandsworth.office@cafamily.org.uk